

Qonşuluğa yaraşmayan siyasət

İran Azərbaycanın legitim və əsaslı tələblərini yerinə yetirməlidir

"Biz hər zaman bu əlaqələri inkişaf etdirməyə çalışmışıq və demək olar ki, 20 il ərzində Prezident olaraq mən dəfələrlə İranda rəsmi səfərdə olmuşam. İranın əvvəlki prezidentləri dəfələrlə Azərbaycana səfər edib. Bizim çox fəal ticarət əlaqələrimiz olub. Biz nəqliyyatla bağlı məsələlərdə, xüsusilə "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi ilə bağlı fəal işləmişik və düşüncürdük ki, bu əlaqələrin böyük potensialı var. Çünki qonşularla yaxşı əlaqələrin olması hər zaman yaxşıdır, xüsusilə tarixdə xatırlanası çox məqam olanda".

Bu sözləri Prezident İlham Əliyev Şuşada Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş beynəlxalq konfransdakı çıxışında bildirib.

İranla tarixi köklərə əsaslanan qonşuluq münasibətlərimiz iki ölkə arasında xüsusən ticarət əlaqələrində özünü daha aydın göstərib. Bununla belə, İran 30 il ərzində işğalçı dövləti dəstəkləyib, din bir qonşusunun beynəlxalq hüquq çərçivəsində tanınan əraziləri daxilində ermənilərin törətdiyi qanunsuzluqlara, vəhşiliklərə, hər şeydən öncə isə dinimizə, dini abidələrimizə qarşı təhqirlərə göz yumub. Elə 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə də İranın ermənipərəst mövqeyini açıq-aşkar müşahidə etdik. Hətta rəsmi səviyyədə Ermənistanı dəstək ifadə edən çıxışların sərgilənməsinin və bu ölkənin birtərəfli mövqe tutduğunun şahidi olduq.

İkinci Qarabağ müharibəsində qazandığımız şanlı qələbə, tarixi sərhədlərimizi bərpa etməyimiz isə sanki İranı narahat etməyə başladı. Azərbaycan tərəfindən qonşuluq münasibətlərinin qorunub saxlanması, inkişafı istiqamətində söyləyər davam etdirilsə də, addımlar atılsa da, İran buna qarşılıq vermədi, sanki bizim zəfərimizi özünə təhdid kimi gördü. Beləliklə, müharibədən dərhal sonra İran Azərbaycanla sərhəddə hərbi təlimlər keçirməyə başladı, həmçinin bunu dəfələrlə təkrarladı.

Eyni zamanda müharibə dövründə İran ərazisindən Ermənistanı silah-sursat daşınması ilə bağlı faktlar da Azərbaycana məlumdur. Laçın ilə Xankəndi arasında kameralar quraşdırıldıqdan sonra İranın yük maşınlarının dövrü olaraq Qarabağa hərəkət etməsi müşahidə olundu. Aparılan monitorinqlər nəticəsində məlum oldu ki, bu, artıq tendensiya halını alır və İran qanunsuz olaraq yük daşıyır. Bunun dayandırılması İran səfirinə bildirilsə də, qeyri-qanuni hərəkətlər davam etdirildi. Azərbaycan İrana nota verdi. Bundan sonra İran qanunsuz əməllərini daha da intensivləşdirdi.

İrandan Ermənistanla dostluq münasibətlərini inkişaf etdirmək üçün rəsmi səfərlər geniş xarakter aldı. Ötən ilin payızında isə Qafan şəhərində İranın baş konsulluğu açıldı.

Qərbdədir ki, işğalçı, terrorist, Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları irəli sürən Ermənistanı konsulluq açan rəsmi Tehran Azərbaycanın İsraildə səfirlik açmasına qarşı çıxaraq bununla bağlı bəyanat yaydı.

İran terror aktını şəffaf araşdırmalıdır

Hər bir halda İranın Azərbaycana qarşı atdığı addımlar, ölkəmizə qarşı kampa-

niyələri qonşuluq siyasətinə yaraşan hərəkətlər deyildi. Bu ölkə Azərbaycanla münasibətlərin korlanmaması üçün hər dəfə söz göstərdi.

Daha sonra Tehrandakı səfirliyimizdə baş verən terror aktı vəziyyəti daha da gərginləşdirdi. Yayılan videogörüntülərdə iranlı mühafizəçinin əlində silah olan şəxsin binaya yaxınlaşmasına mane olmadığı, hətta şərait yaratdığı açıq-aşkar göründü. Silahlı hücum nəticəsində səfirliyin bir əməkdaşı şəhid oldu, ikisi isə yaralandı.

Azərbaycan tərəfi İrandan hadisə ilə bağlı aydın açıqlamalar, terror aktının şəffaf araşdırılmasını, cinayətkarların cəzasını almasını və bununla bağlı qısa zamanda bizə cavab verilməsini tələb etsə də, hadisədən üç aydan çox keçməsinə baxmayaraq, hələ heç bir cavab, reaksiya yoxdur.

Konfransda sualı cavablandırarkən İrandan səfirliyimizə qarşı baş verən terror aktı ilə bağlı məsələyə toxunan Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, bu, diplomatlarımızı və onların ailə üzvlərini qətlə yetirmək məqsədilə qəsdən təşkil olunmuş terror aktı idi: "Çünki həmin binada nəinki bizim səfirliyimiz, o cümlədən ailələrin yaşadığı mənzillər də yerləşir. Bir sıra ölkələrdə bizim təhlükəsizlik əməkdaşlarımız var, lakin yalnız İranda onlara silah gözdirməyə icazə vermirlər. Bir sözlə, həmin şəxs səfirliyə daxil olduğu zaman təhlükəsizlik əməkdaşlarımız silahsız idi. Onun əlində "Kalaşnikov" avtomatı var idi. O, girən kimi atəş açdı, birini qətlə yetirdi, digərlərini yaraladı. Yalnız bir cəsur əməkdaş əliyalın olaraq onu silahsızlaşdırdı və sıxıb çölə çıxara bildi. Sonra 40 dəqiqə ərzində nə polis, nə təhlükəsizlik əməkdaşı, heç kəs görənəmədi. Qırx dəqiqə ərzində o, yenidən soxulmağa cəhd etdi. "Kalaşnikov" avtomatından atəş açdı, gətirdiyi çəkidən istifadə edirdi. Daha sonra "Molotov kokteyli" də gətirmişdi. Qapını çəkilə sındıraraq içəri daxil oldu və həmin yaralı əməkdaş yenidən onu sıxaraq çölə çıxara bildi. Sonra həmin şəxs polisə yaxınlaşır. Çöldə də kameramız var. O, istifadə etdiyi "Kalaşnikov" avtomatını və "Molotov kokteyli"ni verir. Bunun əvvəlcədən təşkil olunmadığı ilə bağlı şübhə qalır mı?"

Prezident həmçinin Azərbaycanın parlament üzvünə qarşı da terror aktı törətdiyini xatırladaraq bir neçə gündən sonra onu həyata keçirən qrupun yaxalandığını vurğulayıb.

"Azərbaycan ilə İran arasında münasibətlər hazırda heç zaman olmadığı qədər çox aşağı səviyyədədir"

Baş verən hadisədən sonra böyük bir dəstənin ifşa edildiyi bəllidir. Aparılan is-

tinqat araşdırmaları və dindirilən şəxslərdə sifariş haradan aldıklarını etiraf ediblər. Azərbaycan Prezidenti bildirib ki, gizləndiyi yerdən asılı olmayaraq, hər kəsi tapıb, məsuliyyətə cəlb edə bilir: "...Bütöv dəstə ifşa edildi və ifadə verdilər ki, onlar göstərişləri İrandan alıblar. Bu əməl "qırımızı xətti" keçmək deməkdir. Bu, ciddidir, terror hesab edilir. Hesab edirik ki, bu terror hökumət səviyyəsində təşkil olunub".

Dövlət başçısı bu əməlin kiminsə törətdiyi ilə bağlı verilmiş hər hansı bəyanatın tamamilə yersiz hesab edildiyini vurğulayaraq Azərbaycanın tələblərini səsləndirib: "Buna görə biz tələb edirik: birincisi, Azərbaycandan olan və İranda özünə sığınacaq tapmış bəzi terrorçuların ekstradisiyası baş tutsun. Biz səfirliyimizə qarşı törədilmiş terror hücumunun şəffaf araşdırılmasını tələb edirik. Beləliklə, təsəvvür edə bilərsiniz ki, Azərbaycan ilə İran arasında münasibətlər hazırda heç zaman olmadığı qədər çox aşağı səviyyədədir və onların həmin səviyyədə qalacağı, yoxsa daha aşağı düşəcəyi və ya qalxacağı barədə əvvəlcədən bir şey söyləmək çox çətinidir. Proqnozlaşdırma çox mürəkkəbdir".

Münasibətlərin normallaşması ilə bağlı İran rəsmilərindən bəzi məktublar alındığını və bəzi telefon danışıqları olduğunu deyən ölkə rəhbəri əlavə edib ki, lakin birmənalı olaraq Azərbaycanın tələbləri legitim və əsaslıdır. Əgər bu tələblər yerinə yetirilərsə, onda ölkəmiz normallaşma haqqında danışıq bilər.

Prezident İlham Əliyev, əslində, çıxışı ilə İranı bir daha normal münasibətlər qurmağa səslədi. Yəni hüquq və qanun çərçivəsində. Ölkəmizə qarşı törədilən terror aktlarının şəffaf araşdırılması və bunlara cavab verilməsi şərtidir. Və bir daha bəyan etdi ki, İranda hər kəs, bütün dairələr Azərbaycanla hədə və terror dilinin işləməyəcəyini anlamalıdır.

Bu bir həqiqətdir ki, Azərbaycan qonşu ölkələrlə münasibətlərin inkişafı istiqamətində daim əməli addımlar atıb. Ərazi bütövlüyünü, suverenliyini, dövlət sərhədlərini tam bərpa edərək Cənubi Qafqazda sülhün, əmin-amanlığın, təhlükəsizliyin yaradılmasında mühüm rol oynayır. 44 günlük Vətən müharibəsindəki Zəfəri ilə regionda yeni reallıq yaranan, söz və güc sahibinə çevrilən, Cənubi Qafqazın inkişafı üçün mühüm beynəlxalq layihələrin təşəbbüskarı kimi çıxış edən ölkəmiz bütün dövlətlərlə əməkdaşlığa və ikitərəfli əlaqələrə açıqdır. Və hər zaman regionda sabitliyi, inkişafı dəstəkləyir.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"